

Pavilon pro Expo vyrostl ze skla a dřeva z Ptení.

„Spirála“ odolá i japonskému zemětřesení.

Anna Břoušková
redaktorka
MF DNES

Část dřevěné konstrukce unikátního českého pavilonu v japonské Ósace, který se už v dubnu otevře návštěvníkům světové výstavy Expo 2025, pochází z Ptení na Prostějovsku. Vznik budovy, jejímž významným prvkem jsou dřevěné díly Novatop, byl pro české odborníky zcela novou výzvou. „Aby bylo možné dřevostavbu takto postavit, musí se člověk vydat tou nejnáročnější cestou stavebního povolení třetího stupně. Když někdo staví třicetipatrový věžák v Tokiu, prochází úplně stejným procesem,“ shodují se technický ředitel Radek Oslizlo a provozní ředitel Jiří Oslizlo, synové zakladatele společnosti Agrop Nova Jiřího Oslizla staršího. Jejich rodinná firma dřevěné panely vyrábí.

Jak jste se dostali ke spolupráci na světové výstavě?

R.: S myšlenkou dřevěného pavilonu jsme si pohrávali poslední tři Expo. Trvalo to přes deset let, než dřevo zapadlo do odvážné koncepce, jejímž autorem je generální komisař Ondřej Soška. Díky našim zahraničním zkušenostem s dřevěnými konstrukcemi jsme byli společně s celou řadou dalších českých špičkových odborníků přizváni ke konzultacím. Češi jsou silní dřevaři, patříme mezi deset nejlepších zemí na světě, které s tímto materiálem skutečně umějí pracovat. Lesy jsou součástí naší kultury. A tímto projektem jsme to světu dokázali.

Jak se projekt vyvíjel?

J.: Všichni jsme netrpělivě čekali na vítězný návrh soutěže, který přinesl velmi odvážný koncept architektury dřeva a skla ze studia Apropos Architects. Zároveň rozpoutal velmi bouřlivé diskuse.

R.: Výsledek je založený na spolupráci celé řady výjimečných odborníků. Je nám ctí být jeho součástí, je to jako bychom hráli hokej v národním dresu. Když jsem v oboru stavebnictví začínal, nikdy jsem netušil, že se tak mohu někdy cítit.

Stavba nemá ocelové výztuže, konstrukce je jen ze dřeva. Bylo obtížné ji v Japonsku postavit?

R.: Největší kus práce odevzl tým projektantů a statiků ze společnosti A2 Timber pod vedením Lukáše Krbce, jejichž úkolem bylo připravit hlavní nosnou konstrukci s použitím dřeva. Do úvahy museli brát extrémní klimatické prostředí včetně rizika zemětřesení. Od první chvíle bylo zřejmé, že projekt neodpovídá žádným japonským certifikacím a normám. Navíc bylo nutné zohlednit demontáž konstrukce po ukončení výstavy, což se promítlo hlavně při návrhu konstrukčních detailů. Lukáš Krbec společně s Ondřejem Soškou absolvovali desítky meetingů s japonskými kolegy. Nakonec se podařilo dřevostavbu postavit, a to ve velmi extrémních termínech. Je to obrovský úspěch a vůbec se nedivím, že tam není žádný podobný celodřevěný objekt.

Jak náročné bylo materiál pro stavbu vyrobit?

Expo? Jako hrát v národním dresu

Jako krystal Český pavilon Talent a kreativita pro život na Světové výstavě Expo 2025 (vizualizace nahoře) má tvar spirály, která má být podle autorů ze studia Apropos Architects cestou k objevování a zároveň představuje odvahu čelit výzvě. Při pohledu zdálky stavba připomíná skleněný krystal, uvnitř ji drží unikátní dřevěná konstrukce. Jak obtížné bylo vyrobit dřevěné elementy Novatop, které návštěvníci uvidí při průchodu budovou na každém kroku, popisují Radek (na pravém snímku dole vpravo) a Jiří Oslizlovi z firmy Agrop Nova. Vizualizace: Apropos Architects, foto: F. Fojtík, MAFRA

J.: Výrobě předcházela více než roční příprava. V mnoha věcech jsme riskovali, například u nákupu nestandardního řeziva. Do poslední chvíle totiž nebylo jisté, kdo se stane dodavatelem dřevěných částí. Risk nám vyšel. Námí dodaných 155 elementů bylo geometricky složitých a unikátních, co kus, to originál. Jsou za tím stovky hodin mravení práce našeho kolegy, který chystal rozsáhlou výrobní dokumentaci, a následně dělníků ve výrobě, kterým prošel rukama každý detail. Díky tomu všechny elementy na stavbě zaklaply jako kostky lega.

Zakázku jste vyráběli ve Ptení. Jak se dopravovala do Japonska?

J.: V lodních kontejnerech. Doprava byla důležitou částí celé logistiky, protože zabrala dva měsíce. Hodně jsme hráli o čas, takže s troškou nadsázky šly poslední ještě teplé elementy rovnou do kontejneru.

Neměli jste strach, že se náklad cestou poškodí?

R.: Na přibližně 160 dílech nastalo jen na jednom místě zatečení, což považuji za úspěch. Chlapi poškození vyčistili kyselinou mravení

a desky přebrousili. Ve dřevostavbách je to poměrně běžná situace, že někde zateče voda a vytvoří na dřevě mapy. Naštěstí si zkušební kolegové na stavbě uměli poradit.

Odolá pavilon i zemětřesení?

R.: Konstrukce je plnohodnotně nadimenzována jako normální stavba této velikosti, není to jen dočasná záležitost. Může stát klidně dalších padesát let. Žádné úlevy nenastaly ve stavební legislativě, ani v nárocích na životnost. Stavba je navíc navržena seizmicky. Kdyby přišlo běžné zemětřesení, odolá mu. Dřevo je k tomu velmi vhodné, protože je to relativně pružný materiál.

Plánujete se na výstavu podívat?

R.: V oficiálním programu je tematický týden věnovaný cirkulární ekonomice, na ten pojedeme určitě a budeme se ho jako partner i aktivně účastnit.

J.: Já pojedu i na zahájení.

Čekáte, že by vám z Japonska mohly přijít objednávky?

R.: Byl bych rád, kdyby se tam podařilo prosadit naše plošné materiály v podobě třívrstevných desek nebo

akustických panelů. Jsou to skladové položky, které není nutné vyrábět na míru. Stavebnímu systému tolik nefandím, protože bychom museli řešit realitu tamních specifických certifikací. V žádném případě to ale nechci podceňovat. Na výstavě se očekává kolem 28 milionů návštěvníků. Kvůli tomu máme víc než skvělou.

Jaké výrobky máte v nabídce?

J.: Naše firma je rozdělená na dvě hlavní oblasti. Jednou je prodej třívrstevných desek Novatop, technologii výroby jsme odkoupili a zefektivnili. Kolem roku 2008 přišla krize, o které táta vždycky říká, že se z ní musí proinvestovat. V té době proto vybudoval nový segment firmy, který se soustředí na výrobu uceleného stavebního systému. Je vyvinutý interně ve spolupráci se švýcarským statikem a projektantem Hermannem Blumerem. Zkušená firma z něj za 24 hodin může postavit celý dům. Dnes se z něj staví po celém světě. Od roku 2013 vyrábíme i akustické panely.

Proč si vaše rodina k podnikání vybrala zrovna Prostějovsko?

R.: Bylo to dané čistě tím, že tady táta měl byznysovou příležitost. Přestal ho bavit obchod v potravinách a zavonělo mu dřevo. Výrobní areál je v Ptení a stojí zde od roku 1992, kdy navázal na úspěch sousední pily Javoříce z 80. let. U ní byla rozšířena výroba, ve vedení tehdy byl pan Stuchlík, který v Rakousku objevil třívrstvé desky a rozjel novou výrobu. Po revoluci byla bohužel v rozkladu. Táta ale produkt uvažoval. Fabriku koupil, sedl do auta, naložil desky a jel je prodávat. Postupně firmu stavěl na nohy a koupil i areál v Plumlově.

Velká část vašich výrobků míří do zahraničí. Kam nejvíce?

R.: Ve Švýcarsku držíme dlouhodobě silnou pozici. Už 25 let tam máme klíčového partnera, který nám dnes dělá téměř polovinu obrátu. Ale začalo to jako riskantní obchod. Táta majitele navštívil a snažil se ho oslnit prvotřídní kvalitou. Ten mu řekl, ať dodá deset kamionů zboží, a jestli bude na deskách jediná vada, už se neuslyší.

J.: Všichni zaměstnanci, kteří na zakázce pracovali, chodili s čelovkami a hledali vady. Klaplo to a od

Info
Světová výstava (Expo)

- **Elitní výstava průmyslu a kultury světových zemí** se koná od 19. století.
- Za víc než sto let slavily **české pavilony** úspěchy, největší vznikl v roce 2010 v Šanghaji, na výstavě v Bruselu v roce 1958 byl představen revoluční projekt multimediálního divadla Laterna Magika.
- **Expo 2025** se koná v **japonské Ósace od 13. dubna do 13. října**.
- Český pavilon je **nejvyšší moderní celodřevěnou budovou v Japonsku**, má **spirálovou konstrukci** s lávkou po obvodu. Nosná konstrukce ze dřeva se prolíná s čistým designem skleněné fasády.

té doby odebírají 350 kamionů za rok.

Jít do takového risku by si každý netroufl...

J.: Táta si spíš netroufá nejt do risku. Jakmile v něm chvilku není, tak je z toho celý nespůj. Kdyby měl prodávat dva kamiony týdně, asi ho to ani nebaví. Nebojíme se výzev. Do nových věcí jdeme s nadšením a hledáme cesty, jak je zvládnout. Nejprve řekneme „ano“ a pak najdeme způsob, jak to uskutečnit.

Je dřevo materiál budoucnosti?

R.: Určitě ano. Vidíme spoustu iniciativ na české půdě, které ukazují, že se z něj dá stavět a jeho nevýhody jsou řešitelné. V kontextu trhu jako celku je sedmnáctiprocentní podíl dřevostaveb, ale ve velkých stavbách je to spíš promile. Vznikají už ale projekty, které by to do budoucna mohly změnit. Zajímavé budou například hybridní konstrukce. Dostupnost suroviny tím samozřejmě může pořádně zamíchat.

Obáváte se, že by dřeva mohli být nedostatek?

R.: Musíme se naučit šetřit, v Česku dřevo už teď chybí. Stane se to nejspíš nastavením cen a trhu. Dnes je sice nedostatek suroviny, ale zatím neprobíhá cenová válka. Každý sice nemá neomezené množství dřeva, kdyby si ale připlatil, získá ho. Musíme ho začít používat ve stavbách efektivně. Náš systém v žebrových elementech šetří až šedesát procent dřeva oproti běžnému CLT panelu.

Vznikne v budoucnu větší tlak na udržitelnost staveb?

R.: Je možné, že se začne přístup ohýbat. Že se například zavede podmínka, aby byly veřejné budovy alespoň z dvaceti procent ze dřeva. Nebo se zavedou dotace. Pokříví to celé odvětví, které je teď hezké a zdravé. Zatím sice o takových krocích nevíme, obáváme se ale, že mohou přijít.

J.: Nejvíce by se nám líbilo, aby regulace nebyly zásadní, aby si dřevostavbu postavil ten, kdo si ji přeje a chce v ní pracovat nebo bydlet. Nikoliv kvůli zelené nálepce, ale pro její přirozené hodnoty.

Odkud berete surovinu?

R.: Z většiny využíváme české dřevo, ale má své limity. Bereme proto i dřevo ze zahraničí. Na některé projekty potřebujeme severský smrk, nakupujeme ho ve Finsku. Dalším důvodem importu jsou délky přes pět metrů, šest metrů jen omezeně. Sedm, osm či deset metrů sháníme nejčastěji v Německu nebo na Ukrajině, ta nabízí dobrou délku i kvalitu.

Zasáhl tam do výroby začátek války?

R.: Velmi citelně, kamiony se zastavily na hranicích. Tamní provozy nemají lidi, elektřinu, nevychází jim to ekonomicky. Je to ale historicky dlouhodobé partnerství, které udržujeme, přestože se nám teď nevyplácí.